

Mat 13,1-3a.10-17. Salvátor 8.9.24

Toho dne vyšel Ježíš z domu a posadil se u moře.

Shromáždil se k němu tak veliký zástup, že musel vstoupit na loď; posadil se v ní a celý zástup stál na břehu. I mluvil k nim mnoho v podobenstvích. ...

10Učedníci k němu přistoupili a řekli: „Proč k nim mluvíš v podobenstvích?“ On jim odpověděl: „Protože vám je dáno znáti tajemství království nebeského, jim však není dáno. Kdo má, tomu bude dáno a bude mít ještě víc; ale kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má. Proto k nim mluvím v podobenstvích, že hledíce nevidí a slyšíce neslyší ani nechápou. A plní se na nich prorocství Izaiášovo: ‚Budete stále poslouchat, a nepochopíte, ustavičně budete hledět, a neuvidíte. Neboť obrostlo tukem srdce tohoto lidu, ušima nedoslýchají a oči zavřeli, takže neuvidí očima a ušima neuslyší, srdcem nepochopí a neobráti se – a já je neuzdravím.‘ Blažené vaše oči, že vidí, i vaše uši, že slyší. Amen, pravím vám, že mnozí proroci a spravedliví toužili vidět, na co vy hledíte, ale neviděli, a slyšet, co vy slyšíte, ale neslyšeli.

Nahoře na hoře, blíž nebesům, vyhlásil Ježíš blahoslavenství, Magnu chartu Božího království. Jedním dechem kázal, zpíval i učil *Už je to tady*: útěcha pro ty, kdo pláčou. Nasycení, pro ty, kdo trpí hladem i žízní po spravedlnosti. Už je tady nebeské ujištění, že s milosrdenstvím nejsi vedle, ale podle Otce právě naopak. Už je tady zastání pro bité a pronásledované. Už je tu útěšná i napravující Boží blízkost pro všechny, které trápí stav vlastního života i našeho světa, a marně usilují o změnu. Nahoře na hoře to znělo krásně. Tak nebesky – a ještě líp se to poslouchalo. Ale co s tím dole, pod horou, mezi lidmi?

DOLE mezi lidmi se kolem Ježíše děly věci. Jako by potřeboval ukázat, že tam nahoře nemluvil do větru, rozdával si to dole s nejrozmanitějšími podobami lidské bídý: Vyloučené malomocné vracel uzdravené do společenství, vysvobozoval lidské duše zotročené předsudky, beznadějí, hořkostí i nenávisť, ukazoval cestu i tam, kde se budoucnost zdála zcela zabeďněná, a obracel životní kroky smysluplným směrem. **Ale taky tu**, dole na zemi, Ježíš **narážel**, čím dál tvrději, u takových těch, co mají patent na pravdu. U těch, co raději zabouchnou dveře k Pánu Bohu každému, kdo se jim nezdá, kdo chtějí mít nad druhými hlavně kontrolu, a proto je spoutávají zákazy nebo utloukají seznamy provinění. Tihleli totiž trvali na tom, že jen oni jsou ručiteli tradičních hodnot či správné zbožnosti – nebo se rovnou tvářili, jako by s Pánem Bohem páslí husy. A někdy to zašlo až do úplných konspiračních teorií, podle nichž Ježíš své uzdravující a vysvobozující dílo koná jako spojenec temných sil. To nejsou projevy Božího království, ale dílo pohůnka Belzebulova, obviňovali ho. Mj. se v tomhle ohledu moc nevyznamenal ani Ježíšova matka a sourozenci. Ti zas pasovali Ježíše do role vykolejeného náboženského živla.

A tak, když podle Matouše začne Ježíš podruhé soustavně vykládat, jak je to s tím Božím královstvím, nesedí už ani

na hoře, tj. blíž nebesům, ani v domě, tj. mezi svými, ale **sedí na moři**. Byť Mistr, Učitel, Zachránce mnohých, sedí vlastně nejnižší, jak to jde. Nestojí na pevné půdě, **houpe se pod** ním rybářská loď, a odsud vyučuje. Odsud, v obrazech plných překvapení, vysvětluje, jak to nebeské překvapení, vysvobození, útěchu i šance potkáváme v tomto světě.

Budeme těm vyučujícím příběhům zvaným podobenství naslouchat v tomhle kostele celý podzim, a tak si na úvod všimněme, že to nejsou pouhé naučné bajky mimo čas a prostor, ale že jimi Ježíš vlastně reaguje na vyostřenou, konfliktní situaci. Tváří tvář těm kritikům, štouralům či odmítačům klestí Božímu království cestu do lidských srdcí a životů navzdor všemu odmítání a viditelným překážkám. Svými obrazy a příběhy s překvapivou pointou jako by chtěl rozpohybovat i ten zástup posluchačů, co na rozdíl od Ježíše stojí na pevném břehu. Trochu jim rozhoupat tu jejich pevnou půdu pod nohama, rozvibrovat jistoty těch, kdo už jednou provždy vědí, jak to všechno je. Až to trochu znepokojí i samotné učedníky.

Jaktože k nim mluvíš v podobenstvích?, ptají se svého Mistra. Co to používáš za divná slova, příběhy a obrazy? Pokud podobenství známe, jsme zvyklí poslouchat je jako obrazy z praktického života, jimiž Ježíš ilustruje, jak je tomu s oním Božím královstvím... Jenže ona jsou to spíš slova do pranice. Víceznačné výpovědi, které jedněm cestu ukáží, překvapí energickou, silnou nadějí – kdežto jiným se postaví do cesty, protože jim zpochybní jejich představu, jak to mezi Pánem Bohem a tímto světem funguje, co je černé a co bílé. Anebo se, díky svým překvapivým výhledům a vyústěním, do toho pevně a správně uspořádaného světa nevejdou.

A rozhoupaná paluba životních pravd a náboženských jistot se možná houpe ještě víc, když slyšíme pokračování Ježíšových slov: *VÁM je dáno...*, tedy, vás nebesa obdarovala poznáním, které proniká do tajemství, do mysteria Božího království – ale *TAMTĚM, není dáno*. Koho Ježíš vlastně myslí, když říká VY? VÁM je dáno a bude přehojně, překvapivě přidáno? A koho myslí těmi ONĚMI, když říká *jim není dáno, a bude odebráno i to málo, co teď mají?* Jako by Ježíš tu palubu navyklých, chcete-li tradičních jistot, rozhoupával stále víc. Co je teď jisté? Co jasné? Co je nosnou pravdou, co se teď vyjevuje? Do jakého tajemství s ním, a díky němu, smíme pronikat?

Kupí se tu víc otázek než odpovědí, ale snad tomu můžeme rozumět právě tak, že Ježíš **zve k otevřenosti vůči překvapení**: Copak už to první vyhlášení blahoslavenství tam nahoře na hoře nebylo šokem? Absurdním, nečekaným prohlášením, komu že je slíbena – a jistojistě bude patřit – Boží léčivá a proměňující blízkost? A i když s tím před chvílí Ježíš narazil, trvá teď na tom, čím začal. Jen to nenabízí jako housku na krámě, ale **jako tajemství**. Tajemství Božího zájmu, předivné moci, jež obestírá právě ty, kdo už si zakázali jakoukoli změnu k lepšímu čekat. Tajemství, které se odkrývá pro ty – a bude hojně, přehojně obdarovávat ty – kdo jeho příběh nepřestanou

sledovat.

MY, rozuměj „my oslovení“, **si přitom musíme dát pozor na to zvláštní Ježíšovo dělení.** Na ono *vám je dáno a bude přidáno*, kdežto, *tamtěm není dáno...* Tohle není prostě hranice mezi lidem nové a staré smlouvy, resp. mezi židy a křesťany. Natožpak aby si to přivlastnili evangelíci proti katolíkům... Takhle si to sice církevní autority všech konfesí dlouho vykládaly, ale s tím výsledkem, že se mezi námi křesťany akorát rozmohly protižidovské předsudky, a možná ještě nekontrolovatelněji se pak mezi křesťany rozmohlo ono zatvrzelé farizejství, lpění na zažitých pravdách, a často spíš předsudcích. Což je přesně ten přístup, který tehdy i dnes brání pustit onu dynamickou a proměňující moc Božího království do života i do světa. A z té rozhoupané loďky, kde Ježíš obdarovává jedním překvapením za druhým, se pak v podání leckterých hlasatelů křesťanských pravd a hodnot stal spíš křížník, u jehož kormidla se usadila lidská podezřívavost vůči všem, kdo nejsou jako my... a z jehož paluby jsou vyhazováni nespokojenci a kritikové. Navíc, jak se zanedlouho doslechneme, nemíní Ježíšova slova vytvářet nějaké názorově vyhraněné bubliny, ale zrovna tak zamíří do srdce každého jednotlivého posluchače, vždyť „jak v celém poli, tak i v srdci tvém je dobro se zlem fest prorostlé“, doslechneme se ve výkladu jednoho z následujících podobenství.

Naštěstí u toho nemusíme skončit, protože **sám Ježíš chce tohle kázání ukončit jinak: Blahoslavené oči, které na té rozhoupané palubě Ježíšova vyučování vidí, co vidí oči VAŠE, a slyší, slyší uši vaše.** Kdo vidí Ježíše, jak obdarovává vyloučené a zaháněné, jak hladovým láme chléb a ještě přehojně zbyde pro mnohé další včetně nás, – kdo to slyší jako pozvání pro sebe, ten slyší pozvání žít onu blahoslavenou naději a životní proměnu, kterou Ježíš vyhlásil nahoře na hoře. Takhle to blahoslavenství dostal i sem, do místa konfliktního, kde se mu houpe paluba pod nohama, na místo nejponiženější. Správně bych měl teď na závěr slézt pro názornost seshora z kazatelny a posadit se dole v uličce :-)) a tam pokračovat: Blahoslavené uši, které se nezacpávají před poselstvím, že v životě může být jako na hoře, tak u moře. Blahoslavená víra, která to vidí a nepohoršuje se, ale sleduje Ježíše dál. Připusťme přitom, po vodě se slova nesou hodně daleko, a tak tenhle Ježíšův závěr určitě dobře slyšeli nejen učedníci na té lodi, ale i všichni na tom břehu. A zrovna tak mají ta slova dolehnout i k nám, ať už se cítíme jak učedníci po Ježíšově boku, nebo se spíš vidíme v zástupu, který stojí někde opodál: Šťastný to člověk, který slyší Ježíšův příběh a vidí jeho nasazení pro Boží království, a neuráží se nad tím, ale nechá se tím vždy znova překvapit. Překvapit, a pozvat. S touhle důvěrou teď zpíváme, *V království Božím místa dost*
Amen.

Mat 13,1-3a.10-17. Sal 8.9.24

Píseň 633,1-2

In: Bože, předej své soudy králi a svou spravedlnost královskému synu, aby obhajoval tvůj lid spravedlivě a tvé ponížené podle práva. Hory přinesou lidu pokoj a pahorky spravedlnost. Zjedná právo poníženým z lidu, dá zvítězit synům ubožáka, zdeptá utlačovatele. Amen (Ž 72,1nn)

Píseň 72,1-5 EZ-S

Modlitba

Hospodine, Bože Izraele a Otče JKa, tváří v tvář tvému dílu a tvému slovu smíme prožívat radost vysvobozených, vděčnost obdarovaných, pokoj a naději těch, jimž bylo odpuštěno. Nemusíme mít strach z těch, kdo mají větší vliv a moc. Nemusíme závidět, těm, kdo toho mají víc než my. Nemusíme si naříkat. Byli jsme pozváni stát se tvými dětmi. Za to vše děkujeme, to vše si vděčně připomínáme, to je důvodem písniček, chval, radosti. Ty také víš, v čem je naše vděčnost a radost chvilková, povrchní, kolikrát se uzavíráme tvé záchraně, tvé obnovující a vysvobodivé moci. Dej tedy zaznít slovu, které zpřítomní tvé dary, vyznačí tvé milníky, dosvědčí tvou občerstvující blízkost. A zastav směřování, jež stejně nikam nevede. AMEN.

1. čtení Mt 5,1-10

Píseň EZ-S 422

kázání

Píseň 787

Ohlášení

Přímluvy

- za církev, ať tu vane duch velkorysosti Kovy, odpovědnosti, odporu ke lži a aroganci. Chudí a slabí ať tu nacházejí povzbuzení, unavení a ubití vzpruhu, bohatí a jistí naopak důvody k pokoře a novému hledání. *Pane smiluj se, Kyrie eleison*
– prosíme za ty, na něž si dovolují svévolníci a násilníci tohoto věku, za pomlouvané ponižované, sklíčené. Braň nás před tím, abychom se povyšovali nad druhé a svévolně určovali, kdo je ten správný věřící. *Pane smiluj se, Kyrie eleison*
- za rodiny a vztahy, kde panuje dusno a nedýchateľno. Občerstvuj naději, inspiruj k obnově, odpuštění nalézání nové radosti. *KYRIE*
- za obyvatele míst postižených bombardováním, za lidi umírající ve válkách. Dávej vanout Duchu solidarity a empatie i pomoci. Braň slabé a zranitelné před cynismem silných. *KYRIE*
- za ty kdo si připadají zbyteční, prožívají neúspěchy, zklamání. Trpí vedrem, hladem, lhostejností. Duchem života občerstvi všechna taková místa a příběhy. *KYRIE*
V tiché modlitbě ti předkládáme své přátele i problémy, na něž se cítíme krátcí „...“ *KYRIE*

Otče náš...

Poslání Žd 4,14-16

Požehnaní Milost našeho Pána, JKa, láska Boží a přítomnost DS s vámi se všemi. AMEN

Píseň 777